

UNDERGROUND ŽIJE DÁL: VÝSTAVA RUDA PREKOPA V PALÁCI ARCHA PRODLOUŽENA DO 31. KVĚTNA

Tisková zpráva ze dne 5. května 2026

Ústav pro studium totalitních režimů, palác Archa, Na Poříčí 26, Praha 1
Expozice ve 2. patře, budova B

Výstava 130 analogových fotografií zachycující slavná jména undergroundu s názvem *Underground – Lidský portrét*, která je od loňského prosince k vidění v sídle Ústavu pro studium totalitních režimů v pražském Paláci Archa, je nyní prodloužena a doplněna atraktivním doprovodným programem. Dílo uznávaného fotografa Rudolfa Prekopa tak návštěvníci mohou zhlédnout do 31. května, přičemž mají možnost setkat se v osobitých prostorách expozice přímo s autorem, jako i s odborným garantem projektu Františkem Stárkem „Čuňasem“, a to v rámci doprovodné komentované prohlídky konané 12. května v 17 hodin. Výstavu připravil Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) ve spolupráci s autorem Rudolfem Prekopem. Projekt vznikl za podpory Ministerstva kultury ČR a Státního fondu kultury ČR.

Jedná se o rozsáhlý soubor více než 130 analogových portrétů osobností československé alternativní a undergroundové scény 70. a 80. let zachycuje hudebníky, výtvarníky, básníky, performery i jejich blízké rodinné příslušníky. Návštěvník tak může doslova „pohlédnout do jednotlivých tváří“ a v celku utvořit plastický obraz prostředí, které se vymezovalo vůči normalizačnímu režimu a vytvářelo paralelní kulturní svět.

„Nechtěl jsem vytvářet památník ani nostalgický obraz jedné éry. Zajímali mě lidé, kteří si dokázali uchovat vnitřní integritu v situaci, kdy to nebylo samozřejmé ani bezpečné. Každý portrét vznikl jako tvůrčí i lidské setkání“ konstatuje autor výstavy **Rudolf Prekop**.

Důvodem prodloužení výstavy fotografií Rudolfa Prekopa nazvané *Underground – Lidský portrét*, která je od prosince loňského roku k vidění v sídle Ústavu pro studium totalitních režimů v pražském Paláci Archa, je podle organizátorů nejen zájem návštěvníků, ale také pokračující badatelská a edukační práce se samotným fotografickým souborem, který je stále využíván při seminářích, komentovaných prohlídkách a odborných diskusích.

12. KVĚTNA V 17 HODIN OŽIJÍ PŘÍBĚHY „TVÁŘÍ UNDERGROUNDU“

Komentovaná prohlídka výstavy nabídne návštěvníkům nejen pohled do zákulisí vzniku jednotlivých portrétů, ale také řadu osobních příběhů a setkání, která se do cyklu promítla. Rudo Prekop během ní přiblíží, jak probíhala práce s portrétovanými osobnostmi – od výrazných tváří československého undergroundu až po jména, která přesahují domácí kontext, včetně například rodinných vazeb na Andyho Warhola. Výklad tak nebude jen o fotografii jako výsledném obraze, ale i o situacích, které jí předcházely: o rozhovorech, důvěře a často i nečekaných souvislostech, které se během focení otevřely. Návštěvníci se tak dostanou blíž k příběhům, které za portréty stojí – a které v samotné expozici zůstávají jen tiše naznačené.

PORTRÉT JAKO TICHÝ DIALOG OSOBNOSTÍ

Spisovatel a kulturní aktivista Miroslav Vodrážka, baskytaristka Eva Turnová, malíř Pavel Brázda nebo James Warhola, synovec Andy Warhol, a k tomu více než 120 dalších osobností – ti všichni jsou díky mistrovskému fotografickému umění zachyceni v jedinečných portrétech, které odhalují jejich osobnost i vnitřní svět. Při pohledu na ně má divák téměř hmatatelný pocit, jako by portrétovaní stáli přímo před ním a vedli s ním tichý, intimní rozhovor. V této plejádě výrazných osobností nemůže chybět ani dnes již legendární František „Čuňas“ Stárek, někdejší disident, výrazná postava českého undergroundu, dlouholetý dokumentátor jeho historie a v tomto případě také odborný garant výstavy, který upozorňuje, že šlo o prostředí, které nebylo definováno pouze opozicí vůči režimu, ale především vlastními pravidly, solidaritou a důrazem na osobní odpovědnost: *„Pohledy do intimity rodin jsou naprosto unikátní. Totalitní doba nás totiž spíše nutila k anonymizaci, jak autorů, tak i jejich čtenářů, organizátorů i pasivních účastníků kulturního dění. V Rudově projektu se naopak rodiny těchto lidí stávají hlavní entitou jeho díla.“*

HASSELBLAD: ČAS, KTERÝ VZNIKÁ V OBRAZE

Cyklus vytvářel Rudo Prekop na FAMU, na katedře fotografie a je realizován výhradně klasickou analogovou technologií středním formátem. Ten umožňuje kompletní chemický proces od expozice negativu až po ruční zvětšeniny, takže není v tomto cyklu jen prostředkem záznamu, ale zásadní součástí samotného sdělení. Dlouhý, materiální a zcela nedigitální postup zpomaluje vznik fotografie a proměňuje jej v proces soustředěného pozorování a budování důvěry mezi fotografem a portrétovaným. Tato pomalost se propisuje i do výsledných portrétů – ty nesou stopu času, fyzické práce i rozhodování. Součástí expozice jsou také textové medailony jednotlivých portrétovaných osobností, doplněné QR kódy vedoucími k rozšířeným biografii. Výstavu doprovází projekce archivních filmových materiálů Františka Stárka z prostředí československého undergroundu.

PORTRÉT JAKO MÉDIUM HISTORICKÉ PAMĚTI

Spolupráce mezi Ústavem pro studium totalitních režimů a fotografem Rudem Prekopem má dlouhodobý charakter a nevzniká až s tímto projektem. Prekop je autorem stejnojmenné publikace *Underground – Lidský portrét*, která vychází z jeho dlouhodobé fotografické práce v prostředí československého undergroundu a disentu. V rámci aktivit ÚSTR jeho tvorba opakovaně doprovází výzkumné i edukační projekty a rozšiřuje je o vizuální rovinu lidské zkušenosti a paměti.

„Prekopova práce je pro nás důležitá tím, že nepřináší pouze obrazovou dokumentaci, ale hlubší vrstvu porozumění lidem, kteří se pohybovali v prostředí nesvobody. Jeho portréty nejsou ilustrací historie, ale její interpretací skrze individuální zkušenost,“ říká ředitel ÚSTR Ladislav Kudrna. Aktuální cyklus na tuto linii přirozeně navazuje a dále ji rozvíjí – propojuje historické bádání s Prekopovým dlouhodobým zájmem o portrét jako médium identity, intimity a osobní přítomnosti. *„Tato spolupráce ukazuje, že historická paměť nemusí zůstat uzavřená v archivech, ale může být zpřítomněna prostřednictvím současného vizuálního jazyka. Prekopova práce ji zpřístupňuje a přibližuje novým generacím,“* uzavírá Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele ÚSTR.

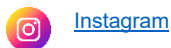
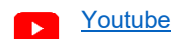
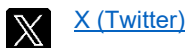
MEDAILONEK

Rudolf Prekop je česko-slovenský fotograf, pedagog a výrazná osobnost současné fotografie. Dlouhodobě působí na **FAMU v Praze**, kde vede ateliér Imaginativní fotografie. Jeho tvorba se pohybuje na pomezí dokumentu a intimního portrétu. Prekop se dlouhodobě zaměřuje na zachycení člověka v jeho přirozeném prostředí, přičemž klade důraz na autenticitu, vztah mezi fotografem a fotografovaným a na „čas, který je ve fotografii uložen“. V jeho přístupu je patrná snaha o zpomalení fotografického procesu a návrat k fyzické, materiální podstatě obrazu. Cyklus *Underground – Lidský portrét* vznikl v letech 2014–2024 a je považován za jeden z jeho nejrozsáhlejších projektů. Autor jej koncipuje jako dlouhodobý portrétní archiv generace, která se formovala v prostředí kulturního a politického tlaku, a přesto si uchovala výraznou míru vnitřní svobody.

OTEVÍRACÍ DOBA VÝSTAVY

Výstava je přístupná veřejnosti až do **31. května 2026**, vždy v úterý od 10 do 12 a ve čtvrtek od 14 do 16 hodin.

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.

KONTAKTY PRO NOVINÁŘE:

Ústav pro studium totalitních režimů: Mgr. Petra Jungwirthová, MBA
vedoucí Odd. komunikace, tisková mluvčí, +420 770 172 146, press@ustrcr.cz